

FÜLEP MÁRK: MAGYAR NÉPZENE MINNEAPOLISBAN*

*A The Flutist Quarterly (USA) folyóirat 2017. téli (Winter 2018) számában megjelent interjú bővített, eredeti, magyar nyelvű szövege.

Az 2017-es Myrna Brown ösztöndíj nyertesének terjedelmes és lenyűgöző munkássága van, amely egészen Magyarországon töltött gyermekkoráig nyúlik vissza. Augusztusban bemutatta tudását a 45. Amerikai Fuvolás Találkozón (2017. aug. 10-13. Minneapolis, MN, USA – a szerk.) és életre szóló emlékeket vitt haza magával.

Egy kanadai orgonaművész ismerősöm hívta fel a figyelmem az NFA Myrna Brown nemzetközi ösztöndíj pályázatára. Bár felkeltette az érdeklődésemet, nem vettem bele sok reményt, mert tudtam, hogy az Amerikai Fuvolás Társaság óriási létszámmal működik, és biztosan sok külföldi pályázó lesz a világ minden tájáról.

2015-ben a kanadai, 2016-ban a svájci fuvolafesztiválon játszottam, tehát volt némi tapasztalatom a fesztiválok terén. Tudtam, milyen programokat érdemes benyújtani. Az Amerikai fesztivál pedig nagyon érdekelt: vajon ők hogyan szervezik, miben más? Vajon milyen műveket játszanak az amerikaiak, milyen hangon fuvoláznak, milyen hangszereik vannak, van-e rájuk jellemző hangképzés, stílus?

Mivel rendszeresen koncertezem és rutinom van a műsor összeállítás terén, (máig közel 1000 koncertet adtam itthon, európai országokban és Ázsiában), az NFA-ra szánt programjavaslataimat könnyen meg tudtam írni. A pályázatomban szinte az utolsó pillanatban küldtem el. Az ösztöndíj bizottság tagjainak neve nem publikus, de ha az is lett volna, senkit nem ismertem. Egy hónap múlva kaptam az értesítést, hogy kiválasztottak és a fesztivál speciális vendége lehetek. Ez hihetetlen nagy örömmel töltött el.

Élet Magyarországon

Magyarországon Miskolc városban nőttem fel, egy 7. emeleti panellakásban, nagycsaládban. Hét testvérem van, szüleim zenekedvelők, én voltam az első, aki zeneiskolába járt.

Akkoriban orosz kötelező volt, de már lehetett angolul tanulni, amiben bátyáimat követtem. Nyelvtanulásban annyira gyöngélkedtem, hogy édesapám kivett és azt mondta, csináljak mást. Így jött a fuvola, ugye milyen érdekes? Így hát felvételiztem állami zeneiskolába.

Magyarországon magas fokú állami támogatással lehet zenét tanulni minden gyermeknek, kiépített iskolahálózat van, a Kodály-módszer Hungarikum. Testvéreim közül még ketten lettek zenészek: furulyaművész és operaénekes. Eltökélt szándékkal naphosszat gyakoroltam, koncerteztem kiskoromtól kezdve.

Zenei középiskola után kitüntetéssel diplomáztam Budapesten a Liszt Ferenc Zeneakadémián, Prőhle Henrik professzornál. Több mint 40 kurzuson tanultam, azokat mindig többre tartottam a versenyeknél. Szakmai cikkeket írtam, rengeteget hangszereltem, komponáltam, vezényeltem, tanítottam. Sajnos nemrég elhunyt csodálatos zongoraművész kamarapartnerem. Van egy fuvolaegyüttesem.

A klasszikus fuvolairodalom mellett érdeklődtem a kortárs zene iránt, sokat tanultam zeneszerzőktől és más társművészeti alkotóktól. Szabadidőmben magyar népzenevel foglalkoztam. Jelenleg tanítok és szólista vagyok. Magyar Állam tulajdonát képező 14 Karátos arany Yamaha mesterfuvolán játszom, azon adtam koncertem Minneapolisban.

A találkozásról

Fél évem volt felkészülnöm a fesztiválra, amely nagy izgalommal töltött el. A tudat, hogy a világ egyik legrangosabb és legnagyobb fuvolafesztiválján fogok szerepelni, ösztöndíjas előadóként önálló koncertet adhatok, ahol egyedül képviselem hazámat, Magyarországot, és angolul kell majd beszélnem, egyre fokozódott bennem a felkészülés ideje alatt.

A fesztiválszervezőknek hála, mindent időben szerveztek, csodáltam az együttműködésüket. Az első pillanattól kezdve megtapasztaltam, mennyire segítőkészek, s a különböző feladatok felelősei között mekkora összhang volt, mindez azért, hogy minden gördülékenyen menjen, és jól érezzem magam, ne legyen semmi probléma a koncertemmel, szállással, utazással, stb. A fesztivál ideje alatt lépten-nyomon

kérdezték, hogy jól érzem-e magam, elégedett vagyok-e, minden rendben van? Kedves mosolyaikat, udvarias kérdéseiket sosem feledem.

Megtisztelő volt számomra, hogy mint a 45. Amerikai Fuvola Convention ösztöndíjas előadójaként léphettem ennek az óriási méretű rendezvénynek a színpadára.

Programomat a magyar zenére alapoztam. Az első részben a magyar műzene stílusaira fókuszáltam, a XIX. századvégi későromantikus korszaktól, benne a verbunkos stílussal, egészen a kortárs zenéig. A második részben magyar hagyományos pásztorzenét szólaltattam meg, a Kárpát-medence különféle tájairól öt- és hatlyukú kis- és hosszúfuvolyákon, fuvolákon és tilinkón.

12 hangszert vittem a fesztiválra. A következő tájegységek zenéit mutattam be: palóc, Dunántúl, alföld, gyimes, moldva. Az autentikus, hagyományos megszólalás részeként magyar népdalokat is énekeltem, a közönség meglepődésére.

Külön köszönöm, hogy az NFA kitűnő kamarapartneréről gondoskodott Colette Valentine zongoraművész (Texas) személyében. Igazán kedves személyiség és remek zongorista, nagyon hálás vagyok, hogy megismerhettem. Nagyon felkészült művész! Csodálatos volt vele játszani Dopplert, Bartókot és Weinert.

Még két szólót játszottam: Lajtha László, Bartók kortársa és Jeney Zoltán neves élő komponistánk műveit. Megjegyezném, hogy hallgatóimban az aranyfuvolával és a műsor végén megszólaló felhangfuvolával (tilinkó a neve, ami csak egy nádcső, hanglyukak nélkül) mindig érdekes kontrasztot váltok ki. Az első hangszer túl drága, a második túl olcsó, a maga sajátosságaival mindkettő „ugyanoda” hat és mélyen meg tudja érinteni a lelkeket...

Visszaemlékezés a találkozóra

Az NFA a következő élmények megtapasztalásával gazdagított:

Ámulatba ejtett az a nagy létszámú érdeklődés, amelyet a többnyire amatőrökből, műkedvelőkből álló zenebarátok lelkesedésén láttam, de nyilvánvaló egész Észak-Amerika előadóművészei és fuvola-professzorai, tanárai gyűltek össze és sokan érkeztek más földrészekről is. Emelkedett hangulat sugárzott az emberek arcáról, mindenki a találkozás örömeért jött, hogy együtt ünnepeljék a fuvola ünnepét.

Körülbelül 3000 résztvevő volt jelen a fesztiválon, ennyi fuvolást még nem láttam sosem egyszerre! Egy időben 3-4 koncert zajlott, kurzusok és nyilvános próbák és kiállítás és vásár egy óriási teremben. Csak ott el tudtam volna tölteni egy teljes hetet!

Az óriászenekarokban való közös fuvolázás teljesen más szellemi kapukat nyit meg az emberekben. Teljes odaadással teszik, könnyedén és vidáman! Jó volt látni, mennyien igyekeznek a különféle fuvolaegyüttesekbe próbálni vagy koncertre. Ahogy cipekedtek és sok holmival fel voltak szerelve, nagy fuvolákat, sokak kottaállványt, egyesek kisszéket is vittek magukkal! Persze szembetűnő, hogy erre van anyagi fedezet: jobbléti társadalomban nem tűnik gondnak basszus- és kontrabasszus fuvolák megvásárlása, amíg Magyarországon basszusfuvola jószerivel egyetemek, zenekarok tulajdonában lehet, mélyebb fuvolákról nem tudok.

A szellemi feltöltődés a másik nagy erénye egy ilyen találkozásnak. Szeretném kiemelni, hogy nagyon sok új szerzőt és művet hallottam. Azt nem tudom, hogy USA egyes területein melyek a jelenleg divatos darabok, de alig hallottam olyan művet, amelyet ismertem volna. Érthető ez a speciális kortárs zenei koncerteket hallgatva, és hogy hazánkban az amerikai zeneszerzők művei nagyon ritkán hallhatók, amíg az NFA-n volt bőven erre példa. A mai világba kiteljesedő world music elérte a klasszikus zenei kultúrának közegét is. Ezt tapasztalja az ember a rendezvény által támogatott kelta, bennszülött indián vagy török népzenei bemutatók alkalmával, és ezért éreztem én is nyitottságot a magyar népzene felé. Fontosnak tartom, hogy a száz évvel ezelőtt elindult népzenei mozgalmak hatására a mai ember meghallja végre a népzene üzenetét és merítsen ősi erejükből.

Az előadók ugyanígy sok szép élményt nyújtottak nekem. Lenyűgöző élmény volt hallgatni Jim Walker fuvolázását, nagyon értékes műsort adott a csodálatos Alena Lugovkina. Különleges élmény volt Robert Dick, Ali Ryerson és Matthyas Ziegler zenéje. Olyan nagy sztárokat hallhattam, mint Jean-Louis Beaumadier, Michel Bellavance, Art Webb, Greg Pattillo, Ian Clarke.

Megható volt együtt ünnepelni William Bennett legendás mesterrel és Susan Milannel, akihez első emlékeim kötődnek, amikor 25 évvel ezelőtt Magyarországon járt. Emlékezetes marad Zara Lawler Berio Sequenza ablakkeretben koreografált előadása és a The Fourth Wall trió, amikor hoverboardsokon begurultak a színpadra, majd elkezdtek artista-mutatványok közben mozgó elemeken billegni, miközben végig zenéltek.

Előretékiítés

Miután abban a megtiszteltetésben van részem, hogy egy évig az Amerikai Fuvolás Társaság tagja lehetek, figyelemmel kísérhetem a társaság eseményeit. Nyitottan állok új fellépések elé, ezekre most szükségem volna. Szívesen pályáznék más fesztiválra, találkozóra. Megvalósításra vár egy altfuvola CD lemez tervem. Ritka érdekes műsor lehetne, magam is több átíratot készítettem altfuvolára, erre a különleges hangszercsodára. Közel 100 átíratom, hangszereléseim és saját kompozícióim van, amelyek kottái mind kiadójukra várnak.

Gratulálok a fesztiválszervezőknek, köszönöm a csodálatos napokat! Egy óriási életélménnyel gazdagodtam!

Fülep Márk a 2017-es Myrna Brown Nemzetközi Ösztöndíj nyertesének honlapja: www.fulepmark.hu.